

Četvrtak, 14. ožujka 2019.

P8_TA(2019)0218

Osnivanje Europskog monetarnog fonda

Rezolucija Europskog parlamenta od 14. ožujka 2019. o Prijedlogu uredbe Vijeća o osnivanju Europskog monetarnog fonda (COM(2017)0827 – 2017/0333R(APP))

(2021/C 23/86)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Prijedlog uredbe Vijeća o osnivanju Europskog monetarnog fonda (COM(2017)0827),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. veljače 2017. o mogućim promjenama i prilagodabama aktualnog institucijskog ustroja Europske unije ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. veljače 2017. o poboljšanju funkcioniranja Europske unije korištenjem potencijala Ugovora iz Lisabona ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija od 5. srpnja 2018. o prijedlozima reforme ekonomske i monetarne unije (EMU),
- uzimajući u obzir pismo predsjednika Euroskupine upućeno predsjedniku Europskog vijeća od 25. lipnja 2018. o daljnjem produbljivanju ekonomske i monetarne unije i izjavu sa sastanka na vrhu država europodručja od 29. lipnja 2018. o reformi Europskog stabilizacijskog mehanizma,
- uzimajući u obzir godišnje izvješće Euroskupine o produbljivanju ekonomske i monetarne unije od 4. prosinca 2018. upućeno čelnicima,
- uzimajući u obzir izjavu sa sastanka na vrhu država europodručja od 14. prosinca 2018.,
- uzimajući u obzir zajedničko stajalište o budućoj suradnji između Europske komisije i Europskog stabilizacijskog mehanizma od 14. studenoga 2018.,
- uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke od 11. travnja 2018. o Prijedlogu uredbe o osnivanju Europskog monetarnog fonda ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir Mišljenje br. 2/2018 Europskog revizorskog suda od 18. rujna 2018. o razmatranju aspekata revizije i odgovornosti u vezi s prijedlogom od 6. prosinca 2017. o osnivanju Europskog monetarnog fonda unutar pravnog okvira Unije,
- uzimajući u obzir Izvješće petorice predsjednika od 22. lipnja 2015. o dovršetku europske ekonomske i monetarne unije, Bijelu knjigu Komisije od 1. ožujka 2017. o budućnosti EU-a te Komisijin dokument za razmatranje od 31. svibnja 2017. o produbljivanju ekonomske i monetarne unije,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. lipnja 2013. o jačanju europske demokracije u budućoj ekonomskoj i monetarnoj uniji (EMU) ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. ožujka 2014. o istrazi o ulozi i djelovanju Trojke (ESB, Komisija i MMF) u vezi s programskim zemljama europodručja ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. veljače 2017. o proračunskom kapacitetu europodručja ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 30. svibnja 2018. o višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021. – 2027. i vlastitim sredstvima ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ SL C 252, 18.7.2018., str. 201.

⁽²⁾ SL C 252, 18.7.2018., str. 215.

⁽³⁾ SL C 220, 25.6.2018., str. 2.

⁽⁴⁾ SL C 65, 19.2.2016., str. 96.

⁽⁵⁾ SL C 378, 9.11.2017., str. 182.

⁽⁶⁾ SL C 252, 18.7.2018., str. 235.

⁽⁷⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0226.

Četvrtak, 14. ožujka 2019.

- uzimajući u obzir članak 99. stavak 5. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir zajedničke rasprave Odbora za proračune i Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku, u skladu s člankom 55. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir privremeno izvješće Odbora za proračune i Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku i mišljenja Odbora za proračunski nadzor i Odbora za ustavna pitanja (A8-0087/2019),
- A. budući da je uvođenje eura jedno od najznačajnijih političkih postignuća europskog projekta i jedan od temelja izgradnje EMU-a;
- B. budući da su financijska i ekonomska kriza razotkrile nedostatke u strukturi eura, što je naglasilo hitnu potrebu za brzim produbljenjem ekonomske i monetarne unije i za jačanjem njezine demokratske odgovornosti i transparentnosti;
- C. budući da euro građanima EU-a pruža zaštitu i mogućnosti; budući da je snažno i stabilno europodručje ključno za njegove članice i za EU kao cjelinu;
- D. budući da se za članstvo u zajedničkom valutnom području potrebno pridržavati zajedničkih pravila i obveza, kao što su oni utvrđeni u Paktu o stabilnosti i rastu, te upotrebljavati zajedničke alate za odgovor na teške ekonomske i financijske šokove i za promicanje odgovornosti, solidarnosti i socioekonomske uzlazne konvergencije; budući da se Ugovorom o Europskom stabilizacijskom mehanizmu predviđa jasna veza s europskim mehanizmima makroekonomskog nadzora, a osobito pridržavanje pravila iz Pakta o stabilnosti i rastu, uključujući njegove klauzule o fleksibilnosti te provedbu održivih i uključivih strukturnih reformi; budući da bi smanjenje i podjela rizika trebali ići ukorak s produbljivanjem ekonomske i monetarne unije;
- E. budući da stvaranje Europskog fonda za financijsku stabilnost (EFSF) i njegove kasnije preobrazbe u Europski stabilizacijski mehanizam (ESM) predstavlja važan korak prema stvaranju europskog mehanizma za krizno upravljanje, kojim će se ojačati ekonomska i monetarna unija i pružiti financijska pomoć nekolicini europskih zemalja koje su pogođene krizom;
- F. budući da međuvladina priroda ESM-a utječe na postupak donošenja odluka, a posebno na njegovu sposobnost da brzo odgovori na ekonomske i financijske šokove;
- G. budući da bi se buduće uključivanje ESM-a u pravni okvir EU-a trebalo nastaviti razmatrati kao dio projekta dovršenja EMU-a;
- H. budući da tekuća rasprava o budućnosti Europe i EMU-a ističe različita politička stajališta država članica o dugoročnoj budućnosti ESM-a, ali isto tako pruža dobar temelj za bitan prvi korak prema jačanju njegove uloge, razvoju financijskih instrumenata i poboljšanju učinkovitosti i demokratske odgovornosti kao dijela reforme ESM-a; budući da bi iz rasprave o produbljenju EMU-a trebalo proizaći političko rješenje za reformu ESM-a;
- I. budući da bi reforma ESM-a kratkoročno trebala doprinijeti bankovnoj uniji, čime bi se osigurao odgovarajući zajednički fiskalni zaštitni mehanizam za Jedinствeni fond za sanaciju;
1. pozdravlja Prijedlog Komisije od 6. prosinca 2017. o uredbi Vijeća o osnivanju Europskog monetarnog fonda te ga smatra korisnim doprinosom tekućoj raspravi o budućnosti Europe, produbljenju ekonomske i monetarne unije i reformi ESM-a; osobito pozdravlja prijedlog Komisije za uključenje ESM-a u pravni poredak EU-a;
 2. napominje da će se funkcije koje će izvršavati reformirani ESM ubrajati u područje ekonomske politike te da bi naziv „Europski monetarni fond” mogao navesti na krivi trag; napominje da je ESB u svojem mišljenju od 11. travnja 2018. predložio da sljednik ESM-a zadrži naziv „ESM”; s obzirom na navedeno poziva na to da se na odgovarajući i temeljit način razmotre implikacije izbora naziva za reformirani ESM kako bi se osigurao najmanji mogući učinak na njegovo neometano funkcioniranje; predlaže da ESM zadrži svoj sadašnji naziv, koji je prepoznat na tržištima kapitala, kako bi bilo jasno da je monetarna politika europodručja i dalje u nadležnosti ESB-a;

Četvrtak, 14. ožujka 2019.

3. naglašava da je pravilno funkcioniranje ekonomske i monetarne unije poduprto postojanjem institucije koja služi kao „zajmodavac u krajnjoj nuždi”; u tom kontekstu priznaje pozitivan doprinos ESM-a uklanjanju nedostataka institucionalnog okvira ekonomske i monetarne unije, osobito pružanjem financijske pomoći nekolicini država članica pogođenih globalnom financijskom krizom te dužničkom krizom;
4. podsjeća na svoja prethodna stajališta u korist uključivanja ESM-a u pravni okvir EU-a, čime bi se ESM učinio punopravnim tijelom EU-a; ustraje u tome da bi se u okviru tog uključivanja trebala uzeti u obzir uloga nacionalnih parlamenata i da bi se ono trebalo i dalje smatrati dijelom projekta dovršenja EMU-a; smatra da bi se takvim uključivanjem omogućilo upravljanje u skladu s metodom Zajednice, osigurala potpuna dosljednost fiskalnih pravila i obveza, olakšala koordinacija ekonomskih i fiskalnih politika te ojačala demokratska legitimnost i odgovornost posredstvom Europskog parlamenta;
5. naglašava da bi u slučaju buduće upotrebe proračunskih sredstava EU-a Parlament trebao imati političku ovlast da u okviru postupka davanja razrješnice izvršava sva primjenjiva prava proračunskog nadzora nad ESM-om; napominje da bi se u tom slučaju Europski revizorski sud trebao smatrati neovisnim vanjskim revizorom i da bi mu trebalo dati jasnu i službenu ulogu u okviru postupka davanja razrješnice;
6. podsjeća na ovlasti nacionalnih parlamenata u pogledu provedbe fiskalnog i demokratskog nadzora; smatra da bi trebalo dodatno poboljšati nadzor nad reformiranim ESM-om koji provode nacionalni parlamenti i Europski parlament; smatra da bi nacionalni parlamenti trebali bi imati pravo na pristup informacijama o aktivnostima reformiranog ESM-a i na stupanje u dijalog s njegovim glavnim direktorom;
7. napominje da je prijedlogom Komisije pokrenuta dinamična rasprava o njegovim političkim, financijskim i pravnim posljedicama; međutim, naglašava da ta rasprava o dugoročnoj viziji institucionalnog okvira ESM-a ne bi smjela odgoditi hitne mjere za jačanje i provođenje demokratske odgovornosti ekonomske i monetarne unije i njezinog kapaciteta za promicanje financijske stabilnosti i konvergencije te reagiranje na ekonomske šokove; stoga poziva da se provede konkretna kratkoročna reforma ESM-a revizijom Ugovora o ESM-u, ne dovodeći u pitanje ambicioznije promjene u budućnosti;
8. naglašava da bi glavni cilj reformiranog ESM-a i dalje trebalo biti pružanje prijelazne financijske pomoći državama članicama kojima je to potrebno, na temelju konkretnih uvjeta dogovorenih u programima prilagodbe i uzimajući u obzir stečeno iskustvo iz prethodnih programa financijske pomoći kojima su upravljali Komisija, Međunarodni monetarni fond i ESB; naglašava da reformirani ESM mora raspolagati odgovarajućim kapacitetima za djelovanje u tu svrhu; stoga se protivi svakom pokušaju da se reformirani ESM pretvori u instrument isključivo za banke ili da se smanji njegov financijski kapacitet za pružanje potpore državama članicama;
9. podsjeća na to da bi se raspon financijskih instrumenata dostupan za ESM trebao poboljšati i biti na raspolaganju reformiranom EMF-u, uključujući mogućnost pružanja dostatne preventivne financijske pomoći, čime bi se državama članicama pružila mogućnost pristupa pomoći prije nego što se suoče s velikim poteškoćama prikupljanja sredstava na tržištu kapitala; smatra da bi pristup uvjetnoj kreditnoj liniji radi predostrožnosti trebao biti omogućen na temelju pisma namjere i podložan primjenjivim kriterijima; napominje da se ti financijski instrumenti moraju iskoristiti za pomoć državama članicama u slučaju ozbiljnih ekonomskih i financijskih šokova; podsjeća da se financijska pomoć državama članicama može dopuniti budućim proračunskim instrumentom za konvergenciju i konkurentnost u cilju promicanja ekonomske i financijske stabilizacije, ulaganja i uzlazne socioekonomske konvergencije u europodručju;
10. naglašava da EMU obuhvaća sve države članice EU-a od kojih su sve, osim Danske i Ujedinjene Kraljevine, obvezne usvojiti euro i pridružiti se europodručju, te bi stoga svaki ESM trebao biti otvoren za sudjelovanje svim državama članicama EU-a;
11. smatra da bi reformirani ESM, zajedno s Komisijom te u bliskoj suradnji s ESB-om, trebao imati istaknutiju ulogu u upravljanju programima financijske pomoći, čime bi se osigurala veća autonomija institucionalnog okvira EU-a kad god je to potrebno, ne dovodeći u pitanje odgovarajuća partnerstva s drugim institucijama, primjerice Međunarodnim monetarnim fondom;

Četvrtak, 14. ožujka 2019.

12. naglašava da bi reformirani ESM trebao imati vlastito stručno znanje za izradu i procjenu elemenata koji se zahtijevaju njegovim statutom; međutim, naglašava da se procjena zahtjeva ESM-a za financijsku pomoć te njegovo donošenje odluka o izradi programa prilagodbe, u suradnji s drugim institucijama, ni na koji način ne bi smjeli zamijeniti, udvostručiti ili se podudarati s uobičajenim makroekonomskim i fiskalnim nadzorom koji je predviđen financijskim pravilima i propisima EU-a, koji moraju ostati u isključivoj nadležnosti Komisije;
13. smatra da bi se u mogućim budućim programima prilagodbe trebao uzeti u obzir socijalni učinak predloženih mjera, također u usporedbi s dugoročnim utjecajem nikakve promjene politike, s obzirom na prethodnu i smislenu procjenu socijalnog učinka;
14. naglašava da je u reformiranom ESM-u, osobito u hitnim slučajevima, potrebno osigurati učinkovit postupak donošenja odluka; u tom kontekstu poziva na procjenu trenutnog upravljačkog okvira;
15. poziva na brzu reformu ESM-a kojom će se također iznova utvrditi njegova uloga, funkcije i financijski instrumenti kako bi novi ESM mogao pružati potporu za likvidnost u slučaju sanacije i služiti kao fiskalni zaštitni mehanizam Jedinstvenom fondu za sanaciju; traži da zajednički zaštitni mehanizam što prije postane operativan, do 2020., pod uvjetom da su ispunjeni dogovoreni uvjeti, a svakako prije 2024.;
16. ističe rizik koji proizlazi iz odgode produbljenja bankovne unije; pozdravlja zaključke Euroskupine upućene čelnicima o produbljenju EMU-a od 4. prosinca 2018., koji su u svojoj cijelosti potvrđeni na sastanku na vrhu država europodručja održanom 14. prosinca 2018.; posebno pozdravlja uvođenje zajedničkog zaštitnog mehanizma u Jedinstveni fond za sanaciju, pod uvjetom da je postignut dovoljan napredak u području smanjenja rizika, što će se ocijeniti 2020., i potvrdu sažetog pregleda najvažnijih podataka o reformi ESM-a; podsjeća na svoje prethodno stajalište o potrebi dopunjavanja europskog sustava osiguranja depozita (EDIS), prepoznajući da bi smanjenje i podjela rizika trebali ići ruku pod ruku; napominje da nije postignut nikakav neposredni rezultat u pogledu budućeg proračuna europodručja i funkcije stabilizacije, ali prima na znanje mandat za rad na proračunskom instrumentu za konvergenciju i konkurentnost; naglašava da je znatan napredak postignut u području smanjenja rizika; podsjeća da je Parlament znatno pridonio tom napretku, posebice kada je riječ o paketu mjera za banke i zaštitnim mjerama za loše kredite;
17. predlaže uspostavu protokola za privremeni memorandum o suradnji između ESM-a i Parlamenta, koji bi odmah stupio na snagu, kako bi se poboljšao međuinstitucijski dijalog i povećala transparentnost i odgovornost ESM-a te kako bi se konkretno utvrdila prava Parlamenta i njegovih članova u vezi s pitanjima oko reformiranog ESM-a, redovitih saslušanja, prava imenovanja i odgovarajućih prava proračunskog nadzora; podsjeća na svoj zahtjev za međuinstitucijski sporazum o gospodarskom upravljanju; ističe da bi glavni direktor reformiranog ESM-a trebao izabrati Parlament i da bi on trebao odgovarati Parlamentu, u skladu s prijedlogom Vijeća; snažno potiče na to da se u sastavu upravljačkih tijela reformiranog ESM-a zajamči rodna ravnoteža;
18. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju prosljedi predsjedniku Europskog vijeća, Komisiji, Vijeću, Euroskupini, Europskoj središnjoj banci, glavnom direktoru Europskog stabilizacijskog mehanizma te vladama i parlamentima država članica.
-